THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
• PUBLISHED BY •
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West   Telephone Adelaide 3961
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario
January 22nd. 1913

צו דער היינטיגער מזרחי קאנווענשאן אין מאנטריאל

מיר ווייסען ניט ווי גרויס עס וועלען זיין די צאהל פון דעלעגאטען וועלכע וועלען זיך היינט צוזאמענקומען צו דער "מזרחי" קאנווענשאן, וואס עפענט זיך אין מאנטרעאל.

צי גרויס, צי קליין — דאס אליין וואס אין מנטרעאל ערעפענט זיך היינט א מזרחי קאנווענשאן, איז ווערט באגריסט צו ווערען פון אלע אידישע שיכטען, צו מען שטימט יא מיט'ן מזרחי פראגראם אדער ניט.

געוועזען א צייט, און די צייט איז נאך גאר ניט לאנג צוריק, ווען אינ'ם קאנאדער אידענטום האבען זיך ניט געמערקט קיינע שפורען פון ארגאניזאציע. יעדער פאר זיך, קיין צוזאמענבינדונג, קיין ארגאניזירטער טייל — דאס האט מען זיך פארגעשטעלט דאס קאנאדער אידענטום, אויסער דער ציוניסטישער פעדעראציע, וועלכע האט מיט זיך אויך פארגעשטעלט א גאנץ קנאפע קערפערשאפט, האט דאס אידישע לעבען דא אין לאנד ניט געהאט קיין וויכטיגע ארגאניזאציע, קיין בעדייטענדע קערפערשאפט.

יענע צייט איז שוין אבער פאראיבער. עס איז פאר דער צייט געשאפען געווארען דער אידישער קאנגרעס. עס זענען געשאפען געווארען די פארשידענע לאנדעס-פארבאנדען, און אויך דער "מזרחי", וועמענס פארשטעהער עס קלייבען זיך היינט צוזאמען צום ערשטען מאהל.

דער מזרחי קלייבט זיך היינטיגעליך צוזאמען צו פארהאנדלען פארטיי פראבלעמען, אבער זיי וועלען זיכער ניט קענען אויסלאזען פון באשעפטיגען זיך אויך מיט אלגעמיינע קאנאדיש-אידישע פראגען.

ביז יעצט האט אזא זאך ניט געקענט זיין, ווי באשעפטיגען זיך מיט אלגעמיין קאנאדיש-אידישע פראבלעמען, ווייל מיר האבען דאך מעהר ווי לאקאלע ארגאניזאציעס ניט פארמאגט. דאס איז שוין אבער א זאך פון דער פארגאנגענהייט. עס זיינען לעצטענס געשאפען געווארען א רייהע אלגעמיינע קערפערשאפטען, איינגעשלאסען די מזרחי ארגאניזאציע, און דאס וועט מוזען עפענען נייע האריזאנטען ביים קאנאדער אידענטום.

די היינטיגע מזרחי קאנווענשאן וועט ניט קענען אויסלאזען צו באשעפטיגען זיך מיט דיעזע פראבלעמען און מיר ווילען האפען, אז זי וועט זיי שענקען די זעלבע אויפמערקזאמקייט ווי איהרע אייגענע פארטיי-פראבלעמען.

אין אונזער נאמען און אינ'ם נאמען פון אונזערע לעזער שיקען מיר דיעזען צוזאמענפאהר אונזער הארציגסטען וואונש.

זאל פרידען זיין דער ענטפער

אויף אן אנדער פלאץ אין דיעזער צייטונג דרוקען מיר אן ערקלעהרונג פון דער היגער קלאוקמאכער יוניאן, אין וועלכער עס ווערט איבערגעגעבען זייער פארלאנג פאר א צוזאמענקונפט אום אויסצוגלייכען די סכסוכים פארן קומענדען סיזאן, כדי איינגקייט זאל קענען הערשען אין דער אינדוסטריע, און עס זאל פארמיעדען ווערען א סטרייק.

עס זיינען נאך קיין גאנצע דריי חדשים ניט אוועק, זינט די אינדוסטריע פון פרויען מאנטלען האט געהאט א גענעראל סטרייק ביי אונז אין שטאדט, א סטרייק, וועלכער האט זיכער פאראורזאכט גענוג שאדען ביידע זייטען.

אין זייער ערקלעהרונג פארלאנגען די ארגאניזירטע ארבייטער בלויז א פרידליכען צוזאמענקונפט, מיט דער האפנונג אז דאס צוזאמענקומען זיך וועט ברענגען צו א פארשטענדיגונג, און עס וועט מעגליך זיין צו שאפען הארמאניע אין די באציהונגען.

די ארגאניזירטע ארבייטער שטעלען ארויס א ברודער-האנט צו די ארבייטס-געבער — זאל דיעזע ברודער-האנט אנגענומען ווערען.

זאל דער צווייטער צד איינשטימען אויף א צוזאמענקונפט, און וועט דאס געשעהן, וועט דאס זיכער זיין דער ערשטער שריט צו פריעדען.

ערוועהלט היינט די פאסיגע פערזאנען

היינט אוונט, וועט אויף אן אלגעמיינער דעלעגאטען פערזאמלונג אויסגעקליבען ווערען א נייע אדמיניסטראציע פארן היגען מלחמה קאנפערענץ, וועלכער גיט זיך אפ מיט דער הילפס ארבייט פאר די אידישע מלחמה קרבנות.

זאל דאס מאהל ניט פאסירען ווי ביי די פריהעריגע וואהלען, ווען מיט דעם האבען זיך אינטערעסירט נאר א קליינע צאהל דעלעגאטען, און די איבעריגע, ניט נאר האבען זיי זיך ניט אינטערעסירט, נאר שפעטער זענען זיי נאך געקומען מיט בערג טענות.

זאל יעדער איינער, וואס מיינט ערנסט מיט דער הילפס ארבייט קומען און ערוועהלען די אדמיניסטראציע, וועלכע ער האלט פאר פעהיג, און וועט נאר דער טעטיגער ערנסט און אינטערעס זיין,ז וועלען זיכער די בעסטע און פעהיגסטע מענשען ערוועהלט ווערען.

א פראטעסט געגען אונז זעלבסט

פון מ. פ. ווידמאן.

האבען מיר אלזא געהאט א גרויסע פראטעסט דעמאנסטראציע. הויך, שטארק און מוטיג האבען מיר פראטעסטירט. די גאנצע וועלט האט געמוזט הערען אונזער שטימע. די גרויסע וועלט מוז איצט וויסען, אז מיר זיינען אנדערש, מיר זיינען אבסאלוט געגען רציחות אויף אומשולדיגע מענשען, אלטע און קינדער, ובפרט ווען די ערמארדעטע זיינען אייגענע, אונזער בלוט און פלייש.

ניין. ניט אזוי. ניט דאס איז געוועזען דער צוועק פון דיעזער דעמאנסטראציע. האבען מיר דען פראטעסטירט געגען די פאגראמען אויף שווארצע?

די פאגראמען אויף שווארצע זיינען אויך געגען אונזער מאראל. געגען אונזערע הייליגע געפיהלען.. זיי האבען אבער ניט ארויס גערופען אונזער מאסען פראטעסט ווייל מיר האבען געוואוסט, אז עס וועט ניט העלפען, און אויך צוליעב אנדערע אורזאכען האבען מיר ניט פראטעסטירט. אבער בנוגע די פאגראמען געגען אידען אין אוקראינא איז עפים אנדערש. מיר ווילען, אז די אמעריקאנער רעגיערונג און אלע אנדערע רעגיערונגען פון "דע-מאקראטישע און הומאניטעט-פעלקער" זאלען זיך אננעהמען די קריוודע פון אונזערע אונגליקליכע ברידער אין אוקראינא און זיי שיצען געגען די בארבארישע מעשים אין אוקראינא.

ניט אמת? אט דאס איז דאך געוועזען דער צוועק פון דער דעמאנסטראציע! און דער רעזולטאט?

קאטוילישע גלחים, וועלכע זיינען אין דער צייט פון אונזער פראטעסט-בעוועגונג געגען די פאליאקען געוועזען שטיל ווי מייז, האבען גענומען א שטארקען אנטייל אין די איצטיגע פראטעסט מיטינגען. דאס שטימט מיט דער פאליטיק פון די פאליאקען אין פוילען גופא. דארט, אין יענעם וויסטען לאנד, וואו מען דערשיסט אידען פאר אנטייל-נעהמען אין א פריוואטע קאנפערענץ וועגען רעליעף האט מען ערלויבט גרויס מאסען פערזאמלונגען צו פראטעסטירען געגען די פאגראמען אין אוקראינא..

אלזא קאטוילישע גלחים האבען זיך איצט בעטייליגט אין דער פראטעסט בעוועגונג, עס האבען זיך אויך בעטייליגט אייניגע פאליטישענס וועלכע מאכען שוין פארבערייטונגען צום וואהל קאמפיין פון נעכסטען יאהר....

און דער איינדרוק פון דיעזע פראטעסט אין אוקראינא גופא. קאן מען זיך לייכט משער זיין — דעניקין האפט אז דאס וועט שטערען צו דער "סעפאראטים טיישע" פאליטיק פון די אוקראינער, ווייל דאס איז דאך געווען א פראטעסט געגען א ו ק ר א י נ א און ניט געגען רוסלאנד, און ער דעניקין, איז ארוסישער גענעראל: און ניט אן אוקראינער.. און פעטליורא מאכט חשבונות, אז דער פראטעסט וועט ווירקען, אז אמעריקא און די אנדערע זאלען מעהר ניט שטיצען דעניקין, וועלכער האט געמאכט די גרעסטע פאגראמען, אבער עס וועט ניט שאדען איהר, פעטליורא'ן וואס האט בעשטימט אייניגע אידען אלס מיניסטער.. און די באלשעוויקעס זיינען צופריעדען, וואס דער פראטעסט איז אזוי, אז ער קאן אויס געטייטשט ווערען געגען ביידע, געגען דעניקין און געגען פעטליורא, און די אנטי-באלשעוויקעס גלויבען, אז איצט וועט די וועלט ענדליך דערקענען די געפאהר פון באלשעוויזם, ווייל נאר דורך די באלשעוויקעס איז עס געקומען צו אזא אונארדנונג, צו אנארכיע, צו פאגראמען....

אזוי איז און וועט דיעזע גראנדיעזע פראטעסט-דעמאנסטראציע אויסגענוצט ווערען פון אנדערע, פאר אנדערע צוועקען, ניט אידישע, גיכער אנטי-אידישע.

און מיר? אונז וועט אפשר פערשפארען, אז מען וועט אונז העלפען און שיצען און עס וועט געשעהן ווערען לויט דעם בעקאנטען נוסח, "פערצעהן" און עס וועט אויסגעפיהרט ווערען לויט יענעם בעריהמטען מוסטער פון "פערצעהן"..

ווייל אין דיעזעם פאל איז אונז טאקי "שווער", כמעט אוממעגליך צו העלפען. בכדי אונז צו העלפען, מוז מען צוערשט אנערקענען אן אוקראינישע אדער אן אנטי באלשעוויסטישע רעגיערונג, — און דאס וואלט דאך געהייסען די העכסטע און שעהנסטע בעלוינונג צו די פאגראמטשיקעס..

אט אזוי האבען מיר אנגעווענדעט און אויסגעגעבען פיעל ענערגיע, ארבייט און געלד אויף א פראטעסט בעוועגונג וואס איז פאר אונז ניט-נוצליך, און אפשר גאר שעדליך.. יעדענפאלס נוצליך פאר מאנכע פון אונזערע שונאים.

און קענטיג, אז אייניגע פון די טעטיגסטע טוער אין דיעזער פראטעסט-בעוועגונג האבען דאס פערשטאנען, און אויב דער פערשטאנד איז ניט געווען גאנץ קלאר, האבען זיי עס אינסטינקטיוו געפיהלט, אז דיעזע בעוועגונג קאן ניט ברענגען אזוי פיעל נוצען ווי דער פראטעסט געגען די פאליאקען. זי קאן איבערהויפט קיין פאליטישען נוצען ניט ברענגען.

מען האט דארום געזאגט, אז די גאנצע פראטעסט-בעוועגונג ווערט ארגאניזירט פאר אונז זעלבסט. מיר אליין ווילען זיך אויסוויינען אויף אונזער ברוך אויף דעם גרויסען אומגליק וואס איז געשעהן מיט אונזערע ברידער. עס איז אונזער גרויסער און טיפער צער, וואס פערלאנגט א געוויסען אויסדרוק.

וואס פאר א געשמאקלאזיגקייט אמתער גרויסע און טיפער צער איז אין ערהאבענער הייליגטהום, וועלכע מען טראגט מיט זיך, מען טראגט עס מיט ווירדע. איך וואלט געזאגט "מיט העלדענמוט" — ווען דיעזעס וואורט וואלט ניט געווארען אזוי פערבאנאליזירט דורך דעם קריעג.

עס ווערט ניט ארויסגעבראכט אויף דער גאס, מען שרייט ניט וועגען דעם. מען רעדט אפילו ניט וועגען אזא צער, אום ניט צו פערשוועכען זיין הייליגקייט.

אינזערע עלטערען האבען עס אויך אזוי פערשטאנען און געפיהלט. אז ס'איז געקומען אן עת-צרה, א שרעקליכע צרה אויף איינעם א טייל פונ'ם אידישען פאלק האבען זיי אויך פראטעסטירט — מ'האט גוזר-תענית געווען. אין א געוויסען בעשטימטען טאג האט מען די געשעפטען געשלאסען אלע ארבייטען אוועקגעלעגט. פון אלע פערגניגענס, אפילו פון עסען און טרינקען האט מען זיך אבגעזאגט... אין דער היים איז מען אויך ניט געבליעבען. אבער מ'האט ניט "געמארטשט", מען האט ניט געטראגען קיין שרייענדע פאהנען, שטיל, מיט אראב געלאזטע אויגען איז מען געגאנגען אין די הייליגסטע ערטער, וואס קולטורעלע מענשען און פעלקער פערמאגען, אין שוהל איז מען געגאנגען, אויך א מאל אויפ'ן בית עולמין, דארט האט דער גרויסער צער געפונען זיין אויסדרוק אין הארציגע תפלות, אין הערשטיקטע טרעהרען... די נשמה האט זיך געלייטערט, די בעסטע געפיהלען זיינען שטארקער און ריינער געווארען.

און דער רב אהער דער מגיד האט געהאלטען א דרשה און האט געזאגט צום פאלק, אז עס זינדיגט און דארום ווערט עס בעשטראפט. דאס הייליגע פאלק פון ישראל מוז ווערען פרומער, ריינער, מוז חוזר בתשובה זיין, מוז ווערען בעסער צו גאט און צו לייט.

און דאס פאלק האט געהערט, האט זיך בעמיהט צו פאלגען און איז געווארען פרומער, עהרליכער און דארום אויך מענשליך בעסער.

אזוי איז א מאל געווען. דאס קאן אבער איצט ניט זיין. מען קאן איצט ניט שלעפען אונזערע מאסען אויפ'ן בית-עלמין אדער אפילו אין שוהל. אבער עפים אין זעהר וויכטיגעס, וואלטען מיר געקענט לעהרנען פון יענע צייטען.

עס איז שווער צו פרעדיגען איצט מעהר פרומקייט. די גרעסטע מעהרהייט וועט עס ניט וועלען הערען און ניט וועלען פאלגען. אבער דיעזע איצטיגע צייטען וואלטען בעדארפט אויסגענוצט ווערען צו פערדינען מעהר עהרליכקייט, מעהר מענשליכקייט, בעסערע אויפפיהרונג און ריינערע מאראל צווישען אונזערע מאסען — דאס אלץ צוזאמען מיינט קורץ: ערנסטע אידישע געפיהלען.

פערשטעהט מיך ניט פאלש. איך וויל ניט זאגען, אז אונזערע מאסען זיינען ווייניגער מאראליש אדער ווייניגער מענשליך און עהרליך אלס אנדערע. געוויס ניט. גיכער פערקעהרט. און פיעלע, זעהר פיעלע פרטים קאנען די מאסען פון די קולטורסטע פעלקער פיעל לעהרנען ביי אונזערע מאסען. דאס איז זיכער, אבער עס איז אויך אמת, אז אין אייניגע פרטים דארפען מיר נאך פיעל לעהרנען, פיעל אויסבעסערען און פיעל ארבייטען מיט זיך.

לאמיר מאכען אן עהרליכען חשבון און לאמיר האבען דעם מוטה צו ציהען דעם באלאנס פון דיעזעם חשבון. עס איז א פאקט, אז אלע, אבסאלוט אלע פעלקער האסען אונז. ביי די ווילדע פעלקער ווערט עס אויסגעדרוקט אין פאגראמען, ביי די אזוי גערופענע קולטור פעלקער, אין געזעלשאפטליכען באיקאט. פאר וואס האבען זיי אונז אלע, אבסאלוט אלע פיינט?

זיי זיינען שלעכט. זיי פערשטעהען אונז ניט. מיר זיינען פרעמדע, — אט דאס און אנדערע זיינען די תירוצים וואס מיר גיבען אויף דיעזער פראגע.

אלץ ז י י — און אפשר זייגען מיר אויך אביסעל שולדיג? שלעכטע מענשען זיינען ניט צו אלעמען שלעכט און ניט אלע פרעמדע ווערען געהאסט.

מען פערשטעהט אונז ניט. — געוויס. אונזערע מאסען האבען גרויסע און שעהנע מעלות דערפאר פערדיענען מיר נאך ניט קיין ספעציעלען לויב. זיינען מיר דאך די קינדער פונ'ם גרעסטען און בעסטען קולטור-פאלק אין דער מענשליכער געשיכטע.

מיר האבען אויך חסרונות — דערפאר קומט אונז ניט צו טאדלען. זיי זיינען ניט אונזערע. זיי זיינען אין אונזער פאלק א פרעמדער פראדוקט; רעזולטאט פון די שרעקליכע פערפאלגונגען, פון אייביגע רדיפות, פון שטענדיגען ארום-וואנדערען, פון פעריאגט זיין און פערפאלגט זיין.

פון דעם ניט וויסען, זיי זעהען די חסרו- פון דעם נים וויסען. זיי נעהען די חסרונות און ווילען זיך ניט רעכענען מיט די אורזאכען פון דיעזע חסרונות.

און מיר וועלכע ווייסען די אמת'ע אורזאכען — ווייסען דאך אז די חסרונות זיינען ניט אונזערע. זיי זיינען א פרעמדער און שעדליכער טייל פון אונזער לעבען, דארום וואלטען מיר זיי בעדארפט פערניכטען, סיסטעמאטיש אויסווארצלען, זיי מיט אלע קרעפטען בעקעמפען.

מען דערצעהלט, אז צו פראפעסאר מאקס מאנדעלשטאם איז א מאל געקומען אן אינטעלעגענטע מיידעל און זיך ערקלעהרט אלס ציוניסטקע און געבעטען, אז ער זאל איהר געבען ציוניסטישע ארבייט. פראפ. מאנדעלשטאם האט איהר געזאגט פאלגענדעס:

נעהמט דינע שפעגדליך, געהט ארונטער אין די ארימע אידישע שטיבלאך און רייניגט אויס דעם שמוץ פון אונטער די נעגעל ביי די אידישע קינדערלעך און איהר וועט דאמיט טון גוטע ציוניסטישע ארבייט.

דער שמוץ פון די נעגעל איז ניט קיין געבויירענע, נאטירליכע זאך, ער איז פרעמד צום מענשליכען קערפער און איז זעהר שעדליך, ער ענטהאלט געפעהרליכע באצילען, קאן פראדוזירען שרעקליכע קראנקהייטען און קאן אויך ברענגען דעם טויט פאר אונשולדיגע קינדער....

אט אזוי זיינען אונזערע חסרונות.. און אט דאס זיינען זייערע פאלגען: און אט דארום זיינען נויטיג עהרליכע, גוטע און מוטהיגע ארבייטער צו רייניגען דיעזען שמוץ, צו מאכען בעסער און ריינער אונזער מאראל, אונזער לעבען, אונזער אויפפיהרונג.

מיר מוזען איצט האבען נייע "מגידים" וועלכע זאלען האבען די פעהיגקייט אויפצודעקען און צו דערקענען אונזערע פעהלער און האבען דעם מוטה אפען, עהרליך און סיסטעמאטיש זיי צו בעקעמפען.

מיר מוזען ווייטער ענטוויקלען אונזער פראטעסט שטימונג און בעוועגונג. געגען פרעמדע העלפט דיעזע בעוועגונג זעהר ווייניג. געגען אונז זעלבסט — דאס הייסט: געגען אונזערע פעהלער וועט זי ברענגען גרויסע און פאזיטיווע נוצען!

די וועלט

פון ש. נעפאם

אפטמאל קלער איך, זאך וואס האט מיך
וואס א וועלט איז ארים-זעליג
און וואס אויגען מענשען גלאנצען
אזוי פרים און אזוי הייליג.

איך וועל זוכען מיינע וועגען,
און וועל טון וואס מיר צום הארצען,
זאל א וועלט זיך איבערקערען.
זאל די וועלט איהר פנים שווארצען.

ווייל איך אבער זיך א ריהר טון,
קומט די וועלט מיט איהר געוויסען,
וואס איז דאס? די וועלט ערלויבט ניט!
הויבט דאס טאקע אן פארדריסען....

א הארצרייסנד בריוועל צום רעדאקטאר

א בריוועלע וואס קען ריהרען שטיינער, אומוואהפען פעסטונגען און אנמאכען נאך א גרעסערען שטורם ווי פאראכטאגען שבת. צוגעשיקט

פון ישראלי

מיין ליבער, האכגעשעצטער רעדאקטאר!

אלס שטענדיגער לעזער פון מייגע ווערטע פעליטאנען, און אלס באוואוסטער כלל-טוער אין די אינטערעסען פון אלע שטערען מארס אייגוואוינער, ניט מאבענדיג קיין אונטערשיעד פון גלויבען, ראסע, פראפעסיע, אדער פארבאנד-קאליר, בעט איך אייך, פליעז! זאגט דעם ליבינקען בחור הזעצער, ער זאל אזוי גוט זיין און געבען א זעץ אויס אט דאס עפאכע-מאכענדע בריוועלע. וואס וועט האפענטליך מאכען וויינען אלע ווייבער און רייסען שטיקער הערצער פון אלע מענער.

איהר ווילט דאך, ידידי העורך, "מינעסטאמע" וויסען: וואסי די מעשה?

די מעשה — האכגעשעצטער רעדאקטאר, — איז גיט קיין פרעהליכע:

די וועלט נעהט זיך איבערקוליען! יא, איבערקוליען! אונזער צאצקעדיגע וועלטעל האט זיך שוין לאנג געריסען צום "שמד" און — דעם 17-טען דעצעמבער נעהט זי צום גלח, וועה, וועה! ! !

אוי וואראנען אונז אסטראנאמען.

אונזער וועלטעל איז — דארפט איהר וויסען זיין — געראטען אין אונזערע פוילישע אסימילאטארען, זי, (די וועלט) פונקט ווי זיי (די אסימילאטארען) אז זי זעהט, ס'איז ניט גוט, נעהט זי זיך איבערקוליען און "דהאט סעטעלס"! פטור געווארען!...

מיט דער "ליגע אוו נייישאנס", האט אונזער וועלטעל פארלוירען די לעצטע האפנונג, ווען גיט איז צו לעבען, ווי א וועלט דארף לעבען, אויף'ן רעכטען זייט. האט זי איצטער באשלאסען איבערצוקעהרען דעם פעלץ, און פאסירען וועט דאס פונקט דעם 17-טען דעצעמבער, שוין נאך דעם ווי דער אוקראינער פארבאנד וועט האבען אפגעהאלטען זיין פראטעסט-מיטינג און די גאולה וועט שוין זיין זיכער ווי ביי אייך אין קעשענע....

פרעג איך אייך, פאני רעדאקטאר, פאר וואס שווייגט איהר, פאר וואס ? ! פאר וואס שרייבט איהר עפעס ניט אן אן עדיטאריעל, וואס זאל רופען אלע היגע פארבאנדען צו א קאנפערענץ. און מ'זאל באשליסען, איין מאל פאר אלע מאל: ווער איז בעל הבית: דער קענעדער אידישער קאנגרעס, דער פוילישער פארבאנד, אדער די וועלט ?...

וואס הייסט עפעס זי נעהט זיך איבערקוליען? אפשר ווילען מיר גאר ניט? נאך אלעמען שרייט דאך די וועלט, אז זי איז דעמאקראטיש, טא אויב אזוי, ווער האט א דעה צו באשטימען: מיר, אדער זי ?...

ט'איהר געהערט, ס'איז דאך א חוצפה, וואס זאגט די וועלט איז א וועלט, האט זי נאך אזוי ניט געחוצפה'ט! דא האלט פרעמיער דרורי אין איין פויקען און טרומיטערען, אז אט נעהט ער ארונטערלאזען פון די "ווידזשעס", און אט נעהט ער אפשאפען טיטולען; און אט נעהט ער ברענגען משיח'ן; און אט נעהט ער גאנץ אנטעריא פארוואנדלען אין א גן-עדן, און אט וועט ער אפשאפען שטורמווינטען; און אט ט'ער מאכען, אז דער "ניאגרא-פאלס" זאל בלייבען אין א שטיל-שטאנד, ווי די טאראנטא'ער אפטיילונג פון אידישען קאנגרעס נאך דער רעגיסטראציע, און אט וועט ער זיך א נעהם טאן הורכפיהרען א רעפערענדום, צו זאל זיך די עהד דרעהען ארום דער זון, אדער פארקעהרט... קורץ — פונקט דעמאלט ווען פרעמיער דרורי האט פארקאשערט די ארבעל און זיך גענומען צו דער ארבייט, קומט די וועלט און גיט אונז צו וויסען, אז אונזער "ליעס" ענדיגט זיך דעם 17-טען דעצעמבער...

פרעג איך ידידי העורך. וואס שווייגט איהר, וואס? פאר וואס זעהט איהר ניט, אז די "בני יעקב" זאלען זיך אויסגלייכען מיט די "פרייד אוו איזראעל" און מיט פאראייניגטע כחות זעהן אפהאלטען א מיטינג וועגען דער פראגע פון וועלט - איבערקוליעניש?... און פאר וואס זאלט איהר ניט ווארגען אי די בני יעקב, אי די "פרייד אוו איזראעל, אז ווען די וועלט ט'זיך חלילה איבערקוליען מיט'ן קאפ אראפ מיט די פיס ארויף — וועלען זיי זיין די ערשטע מארטירער; ווייל זייערע "באטענס" וועלען זיך אזוי אויסמישען בשעת'ן קוליען זיך, אז מ'וועט בשום אופן ניט קענען אויסגעפינען דעם אונטערשיעד פון איין "באטען" ביז'ן אנדערען... אויפ'ן לינקען זייט איז נימא קיין אונטערשיעד: קעהרט איבער די "פרייד אוו איזראעל" אויף'ן לינקען זייט — און איהר דערזעהט א "בני יעקב"; טוט דאס זעלבע מיט די "בני יעקב" — ערשיינט פאר אייערע אויגען א "פרייד אוו איזראעל"...

ס'איז — פארשטעהט איהר מיך — די זעלבע יענטע, נאר אנדערש געשלייערט...

און אזוי איז אלצדינג, וואס איז אויפ'ן לינקען זייט, זאל די וועלט זיך חלילה געבען א קעהר איבער, און טאראנטא ווערט א מאנטרעאל און עניז פראהיבישאן. אפילו יעצט, ווען די וועלט שטעהט אויף אן ארט און אנטעריא איז "טרוקען" ווי אן עגיפטישע מומיע — אפילו יעצט — זאג איך — וועט איהר שוין געפינען, אז די לינקע חברה-לייט פון אונזער פראווינץ זינדיגען געגען "פראהיבישאן", ווי א יום-כפור "באלניק" קענען רבונו שה עולם... יא, אפילו שוין יעצט, ווען אלע דארפען זיין ניכטער ווי יהואש'עס א ליער —

פארזעצט מען פערעגע און קישען
פאר א שנעפסעלע א גוטען,
אין די טעג פון "פראהיבישען"
אין דער צייט פון קאלטע בלוטען...
און מ'זינדיגט קעגען ריכטער
און מ'צאהלט די שווערע שטראפען,
כאטש מ'דארף זיין זויבער, ניכטער
ווייל מ'טאר געזעץ ניט בלאפען...
און מ'זאגט: "חטאתי ריכטער!
נאט איך דא צוויי הונדערט שפיצען,
אבי ניט צווינגט אונז זיין גאר ניכטער
און דרעהץ אין קארצער זיצען"...

יא, פאני רעדאקטאר. אויפ'ן לינקען זייט איז אלצדינג קאפויר: אט ביז איך שוין שיער א פאעט געווארען... .

בעט איך אייך, מיט טרעהרען אין די אויגען און מיט א סיגארעטעל אין מויל: טוט עפעס, א, האכגעשעצטער רעדאקטאר! לאזט ניט די וועלט זיך איבערקעהרען, ווייל... ווייל... איך האב געמאכט אן "אפאינטמענט" מיט א שעהן מיידעל צו געהן צו א באל דעם 19-טען דעצעמבער.... פליעז, טוט עפעס!

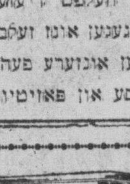

מאזאלא איז ריינער סאלאד און קאך אויל געמכט פון דאס הארץ פון קארען קערענדלאך.

דורכאויס פרובט
קיינע בהמה פעטס

קען גענוצט ווערען צו אלע נעקעכצען און פאר סאלאד צוועקען אנשטאט פוטער, רינדען פעטס, אליוו אויל א. א. וו.

פארלאנגט פון אייער גראסער.

די קענעדע סטארטש קא. לימיטעד

מאנטרעאל   טאראנטא.